

УДК 351.1

Белова Людмила Олександрівна – доктор соціологічних наук, професор, директор Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, президент Харківського університетського консорціуму

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИХ КАДРІВ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 року №564 «Про затвердження положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» загальнонаціональна система підготовки керівних кадрів публічної сфери України представлена такими суб'єктами, як Національна академія державного управління при Президентові України (далі – Національна академія) та її регіональними інститутами, іншими вищими навчальними закладами, які здійснюють підготовку магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування», а також центри перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, заклади післядипломної освіти [1].

Головними суб'єктами в системі підготовки керівних кадрів публічної сфери в Україні виступають:

- Державне управління справами Адміністрації Президента України;
- Національне агентство України з питань державної служби;
- В окремих випадках Національне агентство з питань запобігання корупції України.

Варто також зазначити, що відповідно до Ст. 29 Закону України «Про державну службу» Національна академія має здійснювати провідну роль у науково-методичному забезпеченні розвитку загальнонаціональної системи

підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні [2].

Функціонально Національна академія та її регіональні інститути у повному обсязі задіяні у формуванні і реалізації державної політики щодо підготовки керівних кадрів для публічної сфери України (рис. 1). Також варто зробити таке уточнення, що до публічної сфери України ми відносимо різні соціальні групи (органи державної влади, органи місцевого самоврядування, політичні партії, громадські організації та ін.), які задіяні у вирішенні питань державного значення або сприяють реалізації державної політики у різних сферах суспільної життєдіяльності країни.

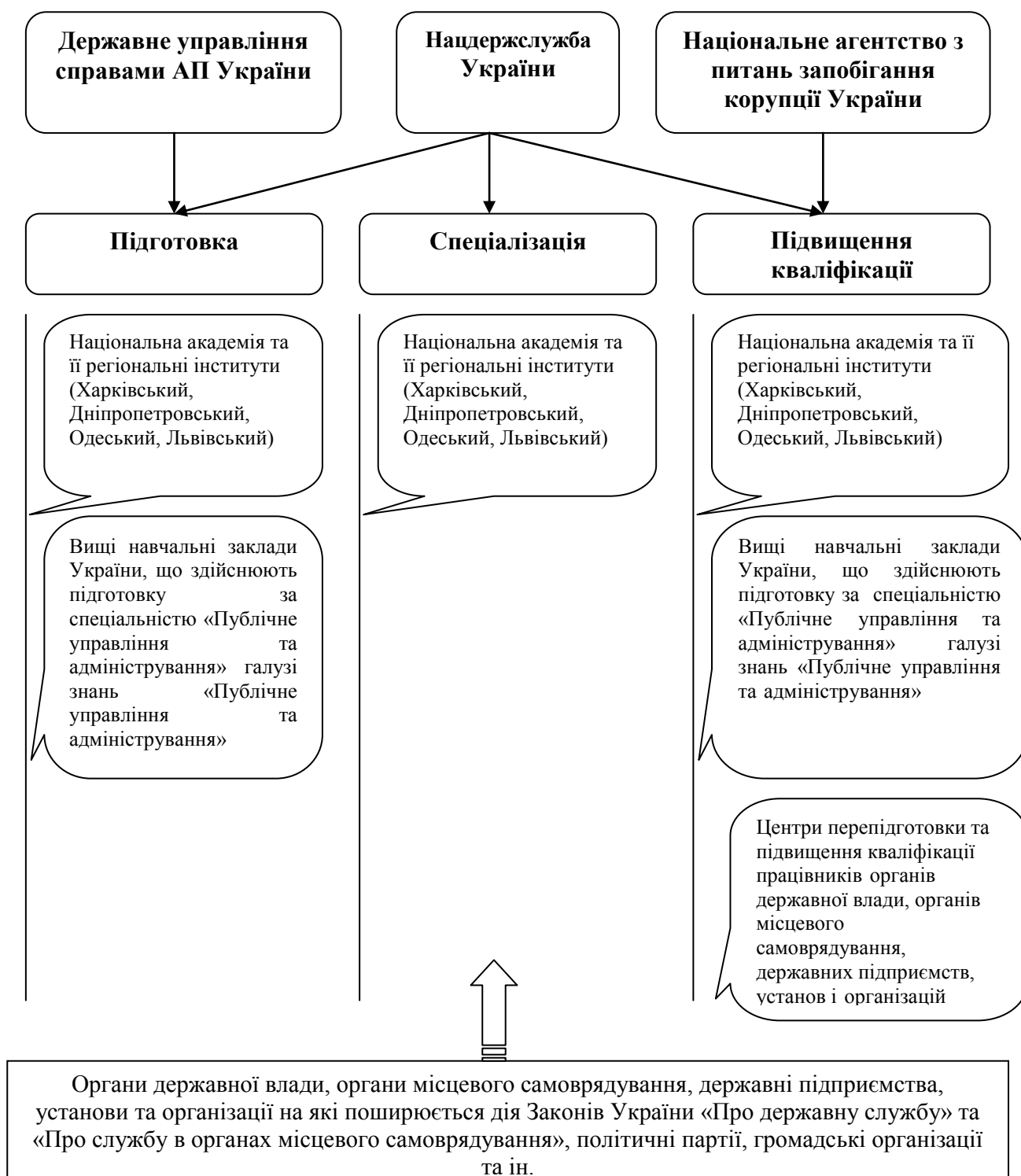

Рис. 1. Загальнонаціональна система підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні

Актуалізація питання щодо соціального партнерства в процесах підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації керівних кадрів публічної сфери обумовлена не лише потребою у глибинній трансформації національного інституту державної служби, а й зростаючими запитами українського суспільства, за вимогою яких публічне управління має бути якомога більше наближене до реальних потреб людини, повинне вирішувати нагальні питання розвитку держави з урахуванням існуючого стану та позитивного європейського досвіду.

Однією з ключових проблем сьогодення є зростання кризи державної служби, яка супроводжується неумотивованістю державних службовців до служіння народові, з одного боку, та критично низьким рівнем довіри суспільства до них, як представників системи, з іншого боку. Саме цей фактор суттєво впливає в цілому на рівень довіри до влади суспільства, визначає його консолідованість та обумовлює перспективи формування української державно-управлінської еліти.

Визначальним чинником державної кадрової політики, на нашу думку, є освітньо-кваліфікаційний та морально-етичний рівень майбутніх керівних кадрів публічної сфери. Принципово нові підходи до підготовки цієї категорії фахівців обумовлені необхідністю реалізації в державі системних соціально-економічних перетворень одночасно із захистом територіальної цілісності та збереження суверенітету України. Цей чинник, посилений глобальними проблемами людства, прискорив необхідність процесів реформування вищої освіти, яка повинна реалізувати свої гуманістичні функції в кризовому суспільстві.

Переорієнтація публічного управління з жорсткої вертикалі ієрархічної системи контролю на комунікативну взаємодію влади, освіти, науки, бізнесу і громадянського суспільства потребує формування в Україні нової парадигми

підготовки керівних кадрів публічної сфери, яких характеризують професіоналізм і відповідальність, моральність і патріотизм.

Вирішення такого амбітного завдання неможливе без задіяння інноваційних форм соціального партнерства, до яких можна віднести:

- проведення сучасних науково-комунікативних заходів. Цікавим прикладом цього може стати вже традиційна щорічна науково-освітня виставка «Публічне управління XXI», основною метою якої є презентація досягнень, сучасних розробок та можливостей освітньої галузі «Публічне управління та адміністрування», налагодження конструктивної взаємодії з надавачами суспільних послуг, бізнес-середовищем, сприяння формуванню й реалізації інноваційних наукових і освітніх проектів, поглиблення міжнародної інтеграції та співробітництва у сфері публічного управління;

- налагодження дієвої комунікації між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадським сектором та найбільш вразливими верствами населення. Створення Центру психологічної реабілітації для учасників бойових дій, правова та соціальна допомога родинам загиблих військовослужбовців, соціальна підтримка тимчасово переміщених осіб із зони проведення АТО є не тільки покликом, а й, на нашу думку, обов'язком будь-якого сучасного закладу освіти;

- виявлення громадської думки шляхом проведення ґрунтовних соціологічних досліджень, наприклад з питань реформування державної служби та реформування сфери освіти і науки в Україні, яке проводилось Харківським регіональним інститутом державного управління у вересні 2016 року (рис. 2). Значна частина респондентів (69 % до всіх опитаних) вважає, що основною загрозою успішному реформуванню державної служби України може бути некомпетентність керівників установ. Половина респондентів (50 % до всіх опитаних) до загроз відносять відсутність чітких нормативних та методичних рекомендацій з імплементації положень нового законодавства про державну службу (рис. 3).

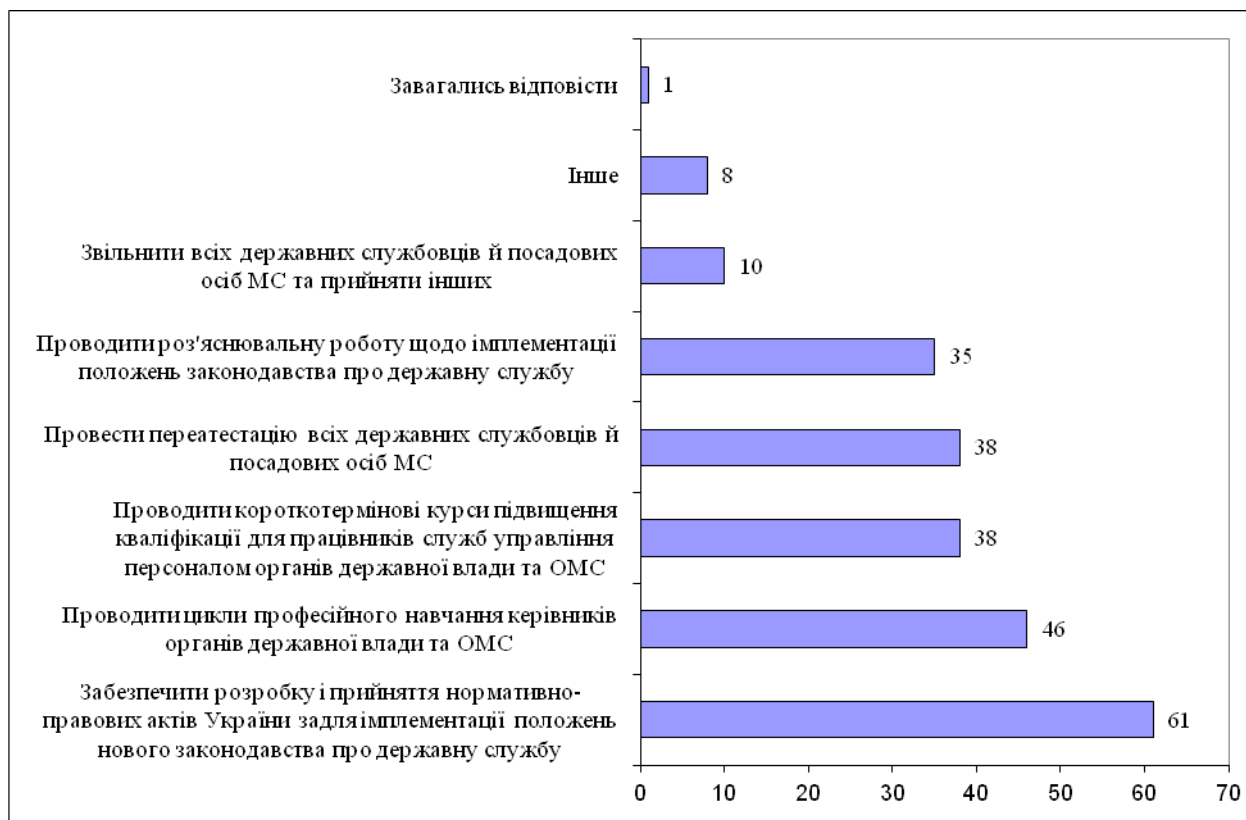

Рис. 2. Розподіл відповідей респондентів на запитання: «Що, на Вашу думку, необхідно вжити задля успішного реформування державної служби в сучасних умовах?» (у % до всіх опитаних; сума відповідей перевищує 100 %, тому що можна було обирати декілька варіантів відповіді)

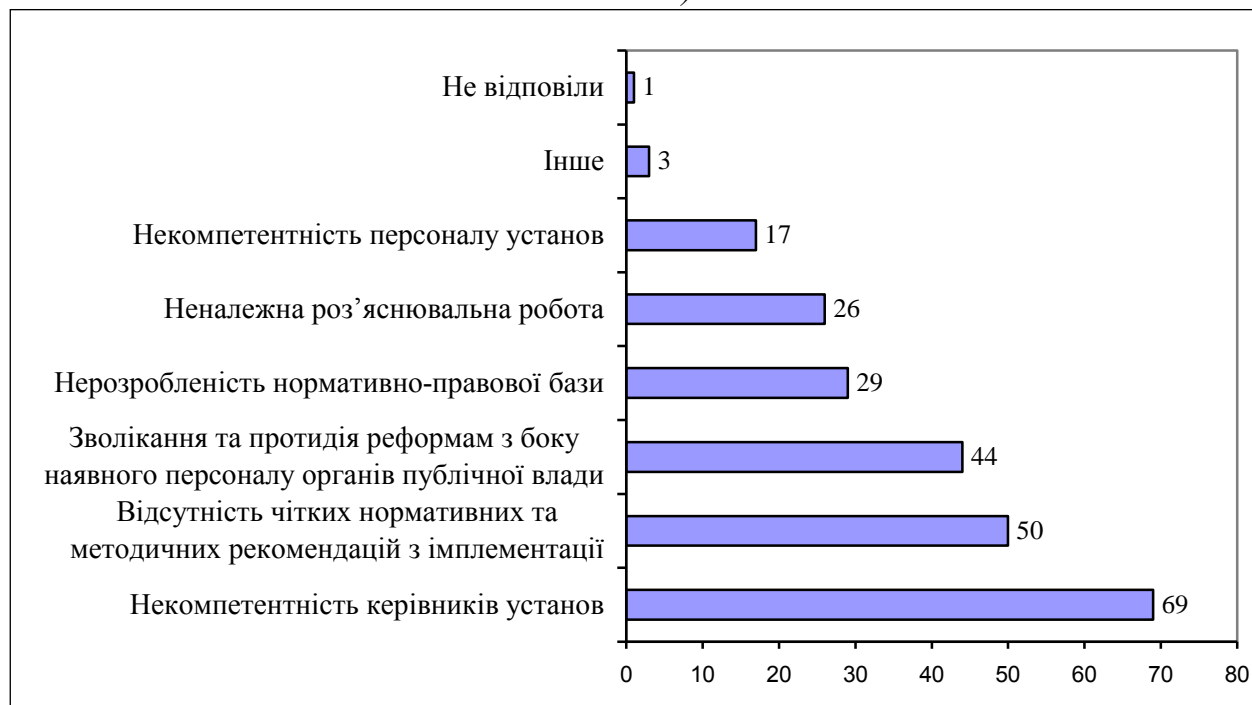

Рис. 3. Розподіл відповідей респондентів на запитання: «Що може бути загрозою успішному реформуванню державної служби України?» (у % до всіх опитаних; сума відповідей перевищує 100 %, тому що можна було обирати декілька варіантів відповіді)

Парадигма підготовки професійних кадрів для органів публічної влади, як показовий випадок нової концепції вищої освіти в Україні, повинна містити теоретичні засади та практичні методи формування публічної, політично неупередженої особистості державного службовця та працівника органів місцевого самоврядування. Особливої уваги потребує розробка мотиваційних засобів залучення молоді до державної служби, збагачення різноманітних форм професійної освіти, спрямованих на практичну реалізацію інноваційних методів управління на державному та регіональному рівнях [3].

Соціальне партнерство для системи підготовки керівних кадрів публічної сфери України має стати:

- однією із складових адаптації у функціонування закладів освіти новел, що закріплені у чинному Законі України «Про вищу освіту»;
- не лише цивілізованим методом вирішення соціальних конфліктів, а в першу чергу – запорукою сталого економічного розвитку держави і соціальної стабільності суспільства, інтеграції України у світове співтовариство;
- технологією, яка сприятиме зростанню довіри у суспільстві, формуванню громадянської відповідальності, забезпеченню прозорості діяльності органів публічної влади;
- носієм нової ідеології партнерства, формування необхідних компетентностей щодо здійснення соціальних комунікацій.

За нашим глибоким переконанням, відповідальність за запровадження соціального партнерства, як базового принципу організації суспільної життєдіяльності країни, регіону, громади, має взяти на себе освіта – це її провідна функція. Ступень розвинутої демократичних процедур також безпосередньо залежатиме від рівня суспільної довіри, політичної грамотності і толерантності. За такою моделлю стейкхолдери, задіяні в освітньому процесі, безпосередньо впливатимуть на якість кінцевого продукту і можуть розраховувати на відповідні результати в підготовці управлінських кадрів.

Отже, провідну роль у процесі підвищення професіоналізму та компетенції керівних кадрів публічної сфери України відіграє дієздатна система

їх підготовки, спеціалізації і підвищення кваліфікації. Відповідно до цього, одним з головних завдань розвитку освітніх закладів відповідного спрямування має стати підвищення якісної складової інтенсифікації освітнього процесу на основі запровадження сучасних підходів, заснованих на сучасних технологіях соціального партнерства і провідному досвіді європейських країн.

Література:

1. Про затвердження положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : за станом на 04.10.2016 р. / Офіційний вісник України. – К. : Вид-во КМУ, 2010. – № 51. – С. 43. (Стаття 1701, код акту 51915/2010).

2. Про державну службу : за станом на 01.01.2017 р. / Відомості Верховної Ради України. – К. : Парл. Вид-во., 1993. – № 52. – Ст. 490.

3. Необхідність розробки Нової парадигми підготовки державно-управлінських кадрів в Україні : методична розробка / НАДУ при Президентові України, 2013. – 10 с.